

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J.**, bývajúceho v **D.**, proti žalovanému **JUDr. G., P.**, o zaplataenie **66 387,83 €** (2 000 000 Sk) a o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 9 C 166/2008, o dovolaniach žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 330/2008, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 331/2008, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 332/2008, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 333/2008, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. júna 2009 sp. zn. 14 Co 95/2009, proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom z 26. marca 2009 č.k. 9 C 166/2008-73 a uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom z 10. augusta 2009 č.k. 9 C 166/2008-100, takto

r o z h o d o l :

I. Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. júna 2009 sp. zn. 14 Co 95/2009 **o d m i e t a .**

II. Konanie o dovolaniach proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 330/2008, z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 331/2008, z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 332/2008 a z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 333/2008 **z a s t a v u j e .**

III. Konanie o dovolaniach proti uzneseniam Okresného súdu Žiar nad Hronom z 26. marca 2009 č.k. 9 C 166/2008-73 a z 10. augusta 2009 č.k. 9 C 166/2008-100 **z a s t a v u j e .**

IV. Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou z 5. mája 2008 domáhal zaplata 2 000 000 Sk z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom (zrejme podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom). Návrhom z toho istého dňa žiadal nariadiť predbežné opatrenie ukladajúce žalovanému povinnosť „predložiť všetky podklady k tomu, aby mohla byť naplnená žaloba, poskytnúť súdu všetky náležitosti do úschovy na naplnenie žaloby a nenakladať s určitými vecami alebo právami“. Zároveň požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 9. októbra 2008 č.k. 9 C 166/2008-39 vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní uviedol, čoho sa domáha podaním z 5. mája 2008, ktoré by mohlo byť návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, aby tento návrh odôvodnil a vysvetlil jeho opodstatnenosť. Uvedené uznesenie napadol žalobca odvolaním. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 330/2008 procesne neprípustné odvolanie (§ 202 ods. 3 písm. l/ O.s.p.) odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie („dovolanie 1.“), v ktorom uviedol, že napadnuté rozhodnutie je neakceptovateľné, právne nepodložené a chrániace žalovaného, s ktorým sa sudcovia poznajú. Súdny porušili jeho ústavné práva a odňali mu možnosť pred súdom konať. Napadnuté rozhodnutie je po právnej stránke zásadného významu. Podľa názoru žalobcu má jeho žaloba všetky náležitosti a súdy nižších stupňov mu bránia vo výkone spravodlivosti.

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 9. októbra 2008 č.k. 9 C 166/2008-41 žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol jeho návrh na ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 331/2008 odvolanie žalobcu odmietol ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním

(„dovolanie 2.“), ktoré odôvodnil tým, že boli porušené jeho ústavné práva a v konaní mu bola odňatá možnosť pre súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Súd nesprávne odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané, hoci tento opravný prostriedok podal včas.

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 9. októbra 2008 č.k. 9 C 166/2008-43 vyzval žalobcu na doplnenie žaloby. Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 332/2008 odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako procesne neprípustné (§ 202 ods. 3 písm. l/ O.s.p.). Toto uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním („dovolanie 3.“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z dôvodov rovnakých ako v dovolaní 1. a 2.

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením zo 14. novembra 2008 č.k. 9 C 166/2008-48 podanie žalobcu, ktoré by podľa obsahu mohlo byť návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, odmietol s odôvodnením, že žalobca toto podanie v súdom určenej lehote nedoplnil, neodstránil jeho nedostatky a v konaní nebolo možné o takomto návrhu pokračovať. Toto uznesenie napadol žalobca odvolaním. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 12. januára 2009 sp. zn. 14 Co 333/2008 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním („dovolanie 4.“), na odôvodnenie prípustnosti ktorého uviedol, že mu v konaní bola odňatá možnosť konať pred súdmi a napadnuté je rozhodnutie zásadného právneho významu. Namietal, že súdy zneužívajú svoje postavenie a porušujú jeho ústavné práva. Podaná žaloba bola a je zrozumiteľná a jeho návrh na nariadenie predbežného opatrenia má predpísané náležitosti a súdu nič nebránilo riadne pokračovať v konaní.

Žalobca podaním zo 17. marca 2009 požiadal o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie.

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 26. marca 2009 č.k. 9 C 166/2008-72 zamietol návrh žalobcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 4. júna 2009 sp. zn. 14 Co 95/2009 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219

ods. 1 O.s.p.). Vychádzal z toho, že žalobca nebol v konaní oslobodený od súdnych poplatkov a nie sú u neho splnené zákonné predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Pritom § 30 O.s.p. viaže ustanovenie zástupcu z radov advokátov na naplnenie predpokladov pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Podľa názoru súdu nie je daný ani ďalší nevyhnutý predpoklad pre ustanovenie zástupcu žalobcovi – odôvodnená potreba a nevyhnutnosť zabezpečiť mu v konaní ochranu jeho záujmov. Toto uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním („dovolanie 5.“), ktorým žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, aby sa v ňom prehodnotili žalobcom predložené doklady (rozhodnutie Sociálnej poisťovne o výške invalidného dôchodku, rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Veľký Krtíš o priznaní dávky v hmotnej núdzi, ako aj potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch) a aby sa zohľadnilo, že jeho štvorčlenná rodina je v hmotnej núdzi, uznaná ako sociálny prípad. Žalobca tiež namietal, že súdy bránia výkonu spravodlivosti a sústavne porušujú jeho ústavné práva. Trval na tom, že spĺňa podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov (§ 30 O.s.p.).

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 26. marca 2009 č.k. 9 C 166/2008-73 vyzval žalobcu na doplnenie jeho dovolaní, ktoré podal proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co 330/2008, sp. zn. 14 Co 331/2008, sp. zn. 14 Co 332/2008, sp. zn. 14 Co 333/2008, konkrétne aby v lehote 10 dní uviedol, v akom rozsahu a z akých dôvodov označené rozhodnutia odvolacieho súdu napáda a čoho sa dovolaniami domáha. Žalobca podal proti tomuto uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom dovolanie („dovolanie 6.“).

Okresný súd Žiar nad Hronom vyzval žalobcu uznesením z 10. augusta 2009 č.k. 9 C 166/2008-100, aby predložil plnú moc udelenú advokátovi na zastupovanie žalobcu v dovolacom konaní. Aj toto uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom napadol žalobca dovolaním („dovolanie 7.“).

Žalovaný sa k dovolaniam písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podal včas účastník konania, skúmal, či sú splnené zákonom určené procesné predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutia z hľadiska ich vecnej správnosti.

I. Z dôvodov, ktoré so zreteľom na okolnosti danej veci vyplývajú z potreby vyriešiť najprv otázku splnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (povinného zastúpenia dovolateľa bez právnického vzdelania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p.), posudzoval dovolací súd najskôr to, či je procesne prípustné „dovolanie 5.“ smerujúce proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. júna 2009 sp. zn. 14 Co 95/2009, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom z 26. marca 2009 č.k. 9 C 166/2008-72 zamietajúce žiadosť žalobcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

I keď žalobca nemá právnické vzdelanie a nie je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd nepovažoval (iba) v prípade „dovolania 5.“ nedostatok povinného zastúpenia za prekážku, ktorá by bránila preskúmaniu jeho prípustnosti. Vychádzal z toho, že ak predmetom dovolacieho prieskumu má byť rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov v zmysle § 30 O.s.p., ide z hľadiska § 241 ods. 1 O.s.p. o výnimočný prípad, v ktorom nemožno striktne trvať na splnení tejto podmienky, lebo inak by bol popretý nielen zámer, ktorý sledoval účastník konania podaním dovolania, ale tiež účel dovolacieho konania, v ktorom predmetom posúdenia má byť záver odvolacieho súdu o (ne)splnení podmienok pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov súdom (na obdobnom názore založil svoje rozhodnutie Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 2 Cdo 329/2006 a sp. zn. 3 Cdo 144/2007).

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. „Dovolanie 5.“ smeruje proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenských na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti

uzneseníu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže „dovolaním 5.“ je napadnuté také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť tohto dovolania vyvodit' z uvedených ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods.1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa sa dovolací súd zaoberal aj tým, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné subjektívne tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Žalobca netvrdil, že by v konaní pri rozhodovaní o jeho žiadosti, aby mu súd ustanovil zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie, došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p.; existencia väd tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť „dovolania 5.“ preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolateľ tvrdí, že mu v konaní pri rozhodovaní o uvedenej žiadosti bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možností pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv.

Podľa § 30 O.s.p. účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. Procesným predpokladom pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov v zmysle tohto ustanovenia sú vo všeobecnosti a/ žiadosť účastníka konania, b/ splnenie predpokladov pre oslobodenie od súdnych poplatkov, c/ danosť takej potreby ochrany záujmov účastníka konania, ktorá je v priamej súvislosti s predmetom konania. Pokiaľ má byť účastníkovi zástupca ustanovený, musia byť uvedené predpoklady splnené kumulatívne. Žalobca podal žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, čím splnil predpoklad označený pod a/. Pokiaľ ale ide o otázku splnenia ďalšieho z predpokladov (viď b/), treba uviesť, že pre záver súdu o danosti podmienok pre oslobodenie účastníka konania od súdneho poplatku sú významné hľadiská uvedené v § 138 O.s.p. (najmä existencia pomerov účastníka odôvodňujúcich oslobodenie a skutočnosť, že v jeho prípade nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva). Pri rozhodovaní o oslobodení fyzickej osoby od súdnych poplatkov súd berie na zreteľ najmä jej celkové majetkové, zdravotné a sociálne pomery, výšku súdneho poplatku, predpokladané trovy dokazovania, povahu žalobou uplatneného nároku. Zhodnotenie týchto aspektov sa musí premietnuť do záveru, či účastník je schopný zaplatiť súdne poplatky; ak to pomery účastníka nedovoľujú, prizná mu súd oslobodenie od súdnych poplatkov, avšak len ak účastník svoje právo neuplatňuje (nebráni) svojvoľne alebo zrejme bezúspešne.

Skutkové zistenia tvoriace podklad pre rozhodnutie o žiadosti, aby žalobcovi bol ustanovený zástupca pre dovolacie konanie z radov advokátov a aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, boli v danom prípade obstarané šetrením osobných majetkových a sociálnych pomerov žalobcu. Činnosť, pri ktorej súdy nižších stupňov zistený skutkový stav

podriaďovali pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy a posudzovali, či sa žiadosti vyhovie alebo nevyhovie, sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Treba však zdôrazniť, že právnym posúdením veci sa účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým však úspešne možno odôvodniť iba procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci ale samo osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

Pokiaľ teda žalobca namieta, že pri rozhodovaní o jeho uvedenej žiadosti neboli zohľadnené okolnosti, ktoré odôvodňovali vyhovie žiadosti o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie a o oslobodenie žalobcu od súdnych poplatkov, namieta nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov, ktoré samo osebe nezakladá prípustnosť dovolania (nie je procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p.). V prejednávanej veci v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by sa súdy dopustili porušenia procesných oprávnení žalobcu majúcich za následok odňatie jeho možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že mu neustanovili zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalobcu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pri posudzovaní prípustnosti „dovolania 5.“ venoval dovolací súd pozornosť aj otázke, či v konaní o uvedenej žiadosti dovolateľa nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. Žalobca totiž v konaní na súdoch nižších stupňov opakovane namietal, že sudcovia Okresného súdu Žiar nad Hronom a žalovaný ako prokurátor Okresnej prokuratúry

Veľký Krtíš sa navzájom poznajú z titulu výkonu ich profesií a že sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici „chránia“ sudcov Okresného súdu Žiar nad Hronom.

V zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Námietka zaujatosti, ktorú vznáša účastník konania, musí mať náležitosti uvedené v § 15a ods. 3 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Otázku, či v konaní rozhodoval sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, posudzuje dovolací súd samostatne, prípadne aj inak, než bola v konaní posúdená súdom nižšieho stupňa (porovnaj R 59/1997). V danej veci Okresný súd Žiar nad Hronom listom z 30. apríla 2009 oznámil žalobcovi, že na jeho námietku zaujatosti neprihliada, lebo neobsahuje predpísané náležitosti (§ 15a ods. 3 O.s.p.), ako aj preto, lebo sú v nej uplatnené dôvody týkajúce okolností spočívajúcich v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (ktoré § 14 ods. 3 O.s.p. označuje za neprípustné). O námietke zaujatosti žalobcu voči sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici už rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky; v uznesení z 27. mája 2009 sp. zn. 3 Nc 15/2009 konštatoval, že sudkyne tohto súdu JUDr. Mária Podhorová, Mgr. Ema Novodomcová a JUDr. Zita Nagypálová nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania vecí.

Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti „dovolania 5.“ zo spisu nezistil žiadne okolnosti, ktoré by opodstatňovali výhrady žalobcu voči osobám sudcov a ktoré by ich vylučovali z prejednávania a rozhodovania vecí (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd pri tom osobitne vzal na zreteľ, že námietku zaujatosti žalobca vyvodzoval z takých skutkových okolností, ktoré sú podložené iba jeho domnienkou, že vzťahy vec prejednávajúcich sudcov a žalovaného (prokurátora) prekročili rámec bežných profesionálnych (neutrálnych) vzťahov sudcov a prokurátorov, ktoré samé osebe nezakladajú dôvod pre vylúčenie sudcu v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd dodáva, že žalobcom vznesená námietka zaujatosti skutočne nemala zákonné náležitosti (§ 15a ods. 3 O.s.p.) a správne na ne nebolo prihliadané.

Vzhľadom na to dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodit' ani z § 237 písm. g/ O.s.p.

Keďže procesná prípustnosť dovolania žalobcu proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o neustanovení zástupcu žalobcovi pre dovolacie konanie z radov advokátov, nevyplýva ani z § 239 ani z § 237 O.s.p., odmietol dovolací súd „dovolanie 5.“ ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

II. Pokiaľ ide o „dovolania 1. až 4.“, dovolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Toto ustanovenie zakotvuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa. Žalobca v dovolacom konaní nepreukázal, že má právnické vzdelanie (a že teda v dovolacom konaní nemusí byť zastúpený advokátom). Bol oboznámený s rozhodnutiami súdov nižších stupňov o tom, že sa mu neustanovuje zástupca z radov advokátov. Napriek tomu však do spisu nezaložil advokátovi udelenú plnú moc na jeho zastupovanie v dovolacom konaní. V dôsledku toho zostal nedostatok uvedenej osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 1 O.s.p.) preto konanie o „dovolaniach 1. až 4.“ zastavil (§ 243c O.s.p. v spojení s § 241 ods. 1 O.s.p. a § 104 ods. 2 O.s.p.), pričom sa nemohol zaoberať ani otázkou, či v konaní došlo k procesným vadám vytýkaným dovolateľom.

III. „Dovolania 6. a 7.“ smerujú proti uzneseniam súdu prvého stupňa.

Ako už bolo uvedené, účastník konania môže dovolaním napadnúť iba právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Odvolacím súdom je krajský súd, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu (§ 10 ods. 1 O.s.p.) a Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu

prvého stupňa (§ 10 ods. 2 O.s.p.). Rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je spôsobilým predmetom dovolania; nemožno ho týmto mimoriadnym opravným prostriedkom napádať, a to ani vtedy, ak by v konaní na súde prvého stupňa (prípadne) došlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p.

Keďže dovolanie môže byť podané len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, Občiansky súdny poriadok ani neupravuje funkčnú príslušnosť na prejednanie dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Nedostatok funkčnej príslušnosti súdu na prejednanie veci, inak patriacej do právomoci súdov, je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, ktoré musí mať za následok zastavenie dovolacieho konania (§ 104 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.).

Dovolací súd poznamenáva, že ani v konaní o „dovolaniach 6. a 7.“ žalobca nerešpektoval výzvu súdu a do spisu nezaložil plnú moc udelenú advokátovi. Aj v prípade týchto dovolaní zastavil dovolací súd konanie bez toho, aby mohol pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti dôvodov uplatnených v dovolaniach.

IV. Žalobca z procesného hľadiska zaviniť, že sa „dovolanie 5.“ muselo odmietnuť, resp. že sa konania o jeho ďalších dovolaniach museli zastaviť; vznikla mu preto povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. decembra 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková